

Strata katolíckej viery v Rusku

Gary Potter

18. novembra 2020 ✝ Cirkev

Panna Mária v roku 1928 predpovedala fatimskej vizionárke, sestre Lucii, že k obráteniu Ruska dôjde, až ho pápež spolu s biskupmi celého sveta zasväti jej Nepoškvrnenému Srdcu. Od tej doby sa za to verní katolíci modlia, ako za nevyhnutnú podmienku sľúbeného svetového mieru. Málokto si však uvedomuje, že v skutočnosti ide skôr o znovuobrátenie, pretože krajina, ktorú označujeme pojmom Rusko, prijala už pred tisíc rokmi pravú katolícku vieru, nešlo teda o žiadne „pravoslávie“. Bolo to teda ešte predtým, ako kresťanský Východ spôsobil rozkol.

Potom, ako sa v roku 1054 Carihrad odštiepil od Ríma, došlo k tomu istému aj zo strany Rusi. Jav, akokoľvek tragický, je v ľudskej rovine vcelku pochopiteľný – veď žiadna z oblastí, ktoré neskôr spolutvorili Rusko, nikdy nebola súčasťou Západorímskej Ríše a najbližšou vysoko vyvinutou civilizáciou, ktorú poznali, bola Byzantská ríša s hlavným mestom Carihradom. K odpadu Rusi došlo spôsobom porovnateľným s tým, ako niektoré krajiny na území bývalého rímskeho impéria upadli do heréz v neskoršom období protestantskej revolúcie, bežne známej ako „reformácia“.

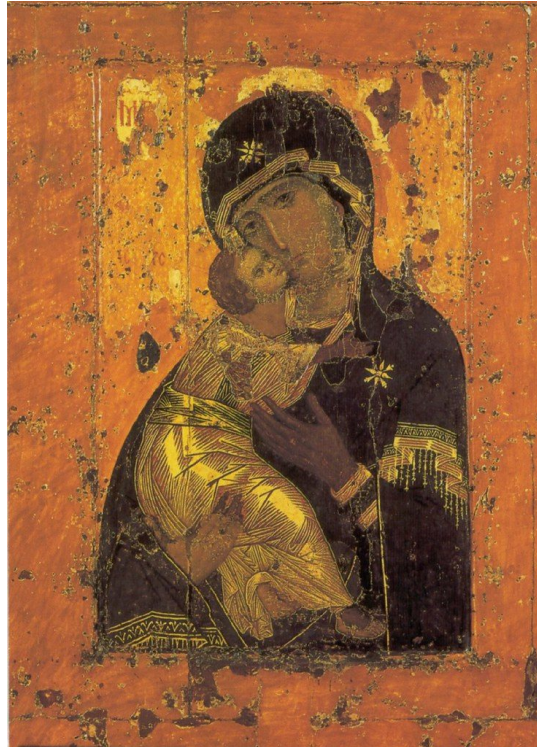
V každom prípade je nanajvýš príhodné zoznámiť sa s príbehom prvého obrátenia Rusi, prinajmenšom preto, aby sme dokázali, že keď o ňom hovorila pred osemdesiatimi rokmi Panna Mária Fatimská, tak nešlo o náhly skok, ale o logický historický vývoj. V prospech tohto tvrdenia hovorí aj skutočnosť, že katolicizmus v Rusku získaval pomaly na vplyve nielen počiatkom devätnásteho storočia, ale dokonca aj tesne pred bolševickou Veľkou socialistickou revolúciou v roku 1917.

O predkresťanskej histórii tak rozsiahleho územia máme v historických prameňoch len veľmi obmedzené správy. Isté je, že v oblasti zúril medzi kočovnými národmi, ku ktorým sa radili Skýti, Sarmati a Huni, zápas o získanie nadvlády, ktorému urobili koniec Rusi s centrálnym sídlom v Kyjeve (dnes hlavné mesto nezávislej Ukrajiny) ležiacim na rieke Dneper, ktoré bolo založené pravdepodobne niekedy v 8. storočí. Mesto bolo vlastne najjužnejšou baštou reťazca pevností vystavaných bojovníkmi a obchodníkmi pozdĺž dlhých riek. Za zmienku stojí, že aj keď etnicky išlo o Slovanov, tak prvá vládnuca dynastia bola takmer určite škandinávského pôvodu.

Záznamy o politickej histórii predkresťanskej Rusi, rovnako ako o misijnom pôsobení pred obrátením Vladimíra Veľkého, neskôr svätorečeného vládcu Kyjevskej Rusi, sú veľmi útržkovité. Vieme však, že medzi východnými Slovanmi pôsobili s určitými úspechmi misionári zo západnej Európy, napríklad z Írska. V priebehu 8. storočia stratila Byzancia v boji s militantným islamom svoje severoafrické teritória, čo malo za následok, že jej vládcovia zamerali svoj záujem na západ (Balkán) a sever – smerom ku Kyjevskej Rusi.

Aj keď Kyjevania aj naďalej udržovali kontakt so západnou kultúrou, východný, byzantský vplyv, začal pomaly, ale isto, prevládať. Výraznou mierou sa na tom podieľali dvaja bratia, ktorých na Západe oslavujeme ako apoštolov Cirkvi, slovanskí vierozvestcovia – svätý Cyril a Metod.

Narodili sa v rokoch 827 a 826 v gréckom meste Solún a aj napriek svojmu urodzenému pôvodu (boli synmi senátora) sa rozhodli zasvätiť svoj život Bohu a zvolili si kňazskú dráhu. Po formácii v Konštantínopole boli vyslaní na misiu medzi Chazarov, teda k jednému z kmeňov obývajúcich ruskú step. A práve v tejto dobe sa moravské knieža Rastislav (vládol v rokoch 846 – 870) obrátil so žiadosťou na byzantského cisára Michala III. (856 – 867) a konštantínopolského patriarchu, o vyslanie misionárov. Touto misiou boli poverení práve solúnski bratia.

Panna Mária Vladimírska

zdroj: Flickr

Cyril v rámci príprav na svoje pôsobenie zostavil na základe gréckej abecedy novú abecedu (hlaholiku), ktorá bola použitá pri preklade Písma sv. a liturgických textov do staroslovienčiny, teda jazyka kodifikovaného na základe nárečia používaného vtedy v okolí Solúna. Najdôležitejšie však je, že Cyril požiadal Rím, konkrétne pápeža Hadriána II., o povolenie slúžiť liturgiu v staroslovienčine a jeho žiadosti bolo vyhovené.

Staroslovienská liturgia zostala, vedľa latinskej liturgie, na území Veľkej Moravy stále živá aj po smrti oboch bratov, avšak s nárastom susedného nemeckého vplyvu bola postupne vytláčaná a nakoniec od nej bolo, rovnako ako od používania cyriliky, úplne upustené. Neskoršie pokusy o obnovu cyrilometodskej liturgie, napr. v 11. storočí, za vlády kniežaťa Vratislava, boli krátkodobé a neúspešné. Oboje sa však stále používa u východných Slovanov (Bulhari, Rusi) – upravená hlaholika vo forme azbuky a staroslovienčina ako liturgický jazyk niektorých východných cirkví.

Sv. Vladimír nie je v dejinách jediným prípadom, kedy osobná konverzia mala za následok obrátenie celého jemu zvereného národa. Ďalšími sú napr. Chlodovik I., sv. Štefan, Harald I. a cisár Konštantín, na ktorého konverziu mala zásadný vplyv jeho matka sv. Helena. Podobnú rolu v prípade obrátenia sv. Vladimíra zohrala jeho babička, sv. Oľga.

Bývalej pohanke Oľge sa vlastného syna Svjatoslava ku kresťanskej viere nepodarilo priviesť, a tak aj jej vnuci boli vychovaní ako pohania. Vladimír sa narodil v roku 856 a bol nelegitímnym synom

Svjatoslavovým, ktorý, ako bolo vtedy u ruských vládcov zvykom, rozdelil tesne pred smrťou územie na tri časti medzi svojich synov. Vladimírovi pripadla z pochopiteľných dôvodov najmenšia časť. Medzi Vladimírovými bratmi Jaropolkom a Olegom však skoro vypukla vojna o územie, v ktorej bol Oleg zosadený, a Vladimír v obave, že bude ďalším Jaropolkovým cieľom, utiekol na sever a hľadal spojencov medzi národmi obývajúcimi oblasť Škandinávie.

To sa podarilo, a po niekoľkých rokoch sa vracia s mohutnou armádou a nárokom na územia, ktoré mu skôr patrili. Po víťazstve nad Jaropolkovými vojskami v roku 980 nechal Vladimír svojho brata, po tom čo sa mu vydal na milosť, zavraždiť, vyhlásil sa za vládcu celej Rusi a dokonca sa oženil s Jaropolkovou snúbenicou.

Ako bolo vo vtedajšom pohanskom svete obvyklé, Vladimír sa oženil ešte štyrikrát, mal deväť synov a dve dcéry, a na svojom území staval svätyne a sochy zasvätené vtedajším slovanským pohanským božstvám. Tento zoznam nie je vôbec povznášajúci, je však nutné uvedomiť si, že v tej dobe išlo o bežnú prax. Navyše nie je neobvyklé, že neskorší významní svätci boli v skorších fázach svojho života hriešnikmi, niektorí dokonca klesli ešte hlbšie ako Vladimír. To by malo byť poučením pre každého z nás, keď bojujeme o večnú blaženosť v Božej prítomnosti.

K zásadným zmenám vo Vladimírovom živote začalo dochádzať v priebehu príprav na vojnové ťaženie proti Byzancii, keď vzrástol jeho záujem o náboženstvo. Dobové kroniky nás informujú o tom, že vyslal poslov do okolitých krajín, aby zhromaždil informácie o náboženstvách, ktoré sa v nich praktizujú, vrátane judaizmu a islamu. Čo sa týka kresťanstva, tak jednoduché kostoly latinského rítu sa zdali Vladimírovým emisárom, v porovnaní s ohromujúcou slávnostnou gréckou liturgiou v chráme Hagia Sofia, príliš strohé. Vladimír si tiež spomenul na svoje detstvo a vplyv babičky Olgy, ktorá túto vieru vyznávala.

Chrám Vasilija Blaženého a Kremel'

zdroj: Flickr

V roku 988 dobyl mesto Chersonésos na Krymskom polostrove, ktoré bolo súčasťou Byzantskej ríše, a následne vyslal k cisárovi Basilovi II. vyjednávačov s výzvou, aby mu dal za ženu svoju sestru Annu. Pokiaľ sa tak nestane, Vladimír zaútočí na Konštantínopol. Cisárovo stanovisko bolo jednoznačné: kresťanka sa nesmie vydať za pohana, ak však Vladimír prijme krst, tak sa svadba môže uskutočniť. Vladimír, ktorý sa už dôkladne zoznámil s vieroučnou stránkou kresťanstva, na podmienku pristúpil.

V dielach niektorých ruských historikov sa môžeme stretnúť s názorom, že Vladimír bol pre prijatie krstu rozhodnutý už oveľa skôr, nenašiel však odvahu urobiť tak závažný krok s ohľadom na „škandál“, ktorý by to mohlo vyvolať medzi jeho pohanskými poddanými. Predpokladal však, že pokiaľ by prijal kresťanstvo

v politickom záujme štátu, tak by udalosť nevzbudila zbytočné negatívne reakcie. Nechal sa teda v tom istom roku v ním dobytom meste Chersonésos pokrstiť a prijal Annu za manželku.

Legenda hovorí, že Vladimír bol pred príjazdom svojej snúbenice postihnutý slepotou a zrak sa mu vrátil až mocou krstnej vody. Aj keď túto udalosť nie je možné doložiť, jej duchovný význam je úplne zrejmý: všetci žijú v temnote dedičného hriechu, pokým nie sú obmytí krstom a osvietení svetlom Ducha Svätého.

Je však isté, že Vladimírovo obrátenie bolo vnútorné a skutočné. Po prijatí krstu u neho došlo k zásadnej premene osobných aj politických postojov. Mesto Chersonésos vrátil naspäť byzantskému cisárovi, opustil svoje predchádzajúce manželky a po návrate do Kyjeva nechal zbúrať všetky sochy a svätyne zasvätené pohanským božstvám. Sochu stvárňujúcu Perúna, najvyššieho boha slovanského pantheónu, vláčili bahnom a zvrhli do Dnepra.

Bezmocnosť starých bohov ubrániť sa vlastnej skaze bola pre poddaných tak šokujúca, že väčšina z nich poslúchla Vladimírovu výzvu a prijala krst. Očítí svedkovia rozprávajú o zástupoch katechumenov brodiacich sa riekou, aby na nich kňazi mohli ľahšie dosiahnuť.

Na miestach, kde pôvodne stáli pohanské svätyne, nechal stavať kostoly, medzi ktorými zaujímali popredné postavenie kostol Panny Márie Večnej Panny (989) a kostol Premenenia Pána (996), zakladal kláštory, a to nielen v Kyjeve, ale na celom území ríše. Povešť o Vladimírovej spravodlivosti a zápale, s ktorým šíri kresťanstvo, prenikli ku koncu jeho vlády aj za hranice Rusi.

Vladimír zomrel v roku 1014, keď sa vydal potlačiť povstanie, ktoré proti nemu viedol Jaroslav, jeden z jeho synov z predchádzajúcich manželstiev.

Tragickejšie však je, že presne štyridsať rokov po Vladimírovej smrti spôsobil Východ cirkevný rozkol. Nedá sa povedať, že jediná viera, ktorú Vladimír prijal, bola v roku 1054 roztrhnutá vo dvoje, lebo tým by sme vlastne tvrdili, že jednotnosť viery existuje ďalej v dvoch odlišných cirkvách, čo je metafyzicky nemožné. Vzhľadom k tomu, že viera zotrváva v pravde a jednotnosti, tak je smutnou skutočnosťou, že ju „pravoslávny“ Východ stratil.

Prosíme Vás o PODPORU! Pomôžte nám prebudiť SVEDOMIE Slovenska, brániť Vieru a hodnoty kresťanskej civilizácie. Christianitas.sk pomôžete aj jedným eurom.

ĎAKUJEME!

Bankové spojenie: **SK776500000000020594299**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/strata-katolickej-viery-v-rusku/>